

Nafaka alacaklarının yabancı memleketlerde tahsili ile ilgili Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 5 . 2 . 1971 - Sayı : 13745)

No.
1331

Kabul tarihi
26 . 1 . 1971

MADDE 1. — 20 Haziran 1956 tarihinde New - York'ta akdolan «Nafaka alacaklarının yabancı memleketlerde tahsili ile ilgili Sözleşme»ye katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

NAFAKA ALACAKLARININ YABANCI MEMLEKETLERDE TAHSİLİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞME

Dibace

Kanunen kendilerine bakımla mükellef olan kimseleri yabancı memleketlerde bulunan ve ihtiyaç içinde olan şahısların karşılaştığı insanî probleme bir çözüm yolu bulunmasının ivediliğini ve

Nafaka dâvalarının yabancı memleketlerde takibi veya nafaka ilâmlarının yabancı memleketlerde tenfizinin eiddi âmeli ve kanunî güçlükler yarattığını mütalâa ederek ve

Bu problemlerin hallini ve bu güçlüklerin yenilmesini mümkün kılacak vasıtaları derpiş etmeye kararlı olarak

Âküd Taraflar aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

Sözleşmenin amacı

1. İşbu sözleşmenin amacı, Âküd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan ve bundan sonra «alacaklı» diye isimlendirilen bir şahsın, Âküd Taraflardan başka birinin yargısına (tabi bundan sonra «borçlu» diye isimlendirilen bir şahstan hakkı olduğunu iddia ettiği nafakayı tahsil etmesini kolaylaştırmaktır. Nafakanın tahsilini kolaylaştırmakta kullanılacak teşekküller bundan sonra Gönderici Makamlar ve Aracı Kurumlar olarak isimlendirilmiştir.

2. İşbu Sözleşmede öngörülen hukuk yolları, iç veya uluslararası hukukta mevcut diğer hukuk yollarını tamamlar, onların yerine geçmez.

Madde — 2.

Kurumların tâyini

1. Onay veya katılma belgesinin tevdiî sırasında her Âküd Taraf kendi ülkesinde Gönderici Makamların vazifesini yapacak bir veya birkaç idari veya adli makam tâyin eder.

2. Onay veya katılma belgesinin tevdiî sırasında her Âküd Taraf kendi ülkesinde Aracı Kurumun vazifelerini yapacak kamusal veya özel bir teşekkül tâyin eder.

3. Her Âkîd Taraf 1 nci ve 2 nci fıkraların tatbiki cümlesinden olan tâyinleri ve bunlarda vukubulacak bütün değışiklikleri gecikmeksizin Genel Sekretere bildirir.

4. Gönderici Makamlar ve Aracı Kurumlar, diğér Âkîd Tarafların Gönderici Makamları ve Aracı Kurumları ile doğrudan doğruya temasageçebilirler.

Madde — 3.

Talebin Gönderici Makama sunulması

1. Bir alacaklı bundan sonra «alacaklının Devleti» diye isimlendirilen bir Âkîd Tarafın ülkesinde bulunduğu, borçlu da bundan sonra «borçlunun Devleti» diye isimlendirilen başka bir Âkîd Tarafın yargısına tabi olduğu zaman, alacaklı borçludan nafaka alacağının tahsili için bulunduğu Devletin bir Gönderici Makamına bir talepte bulunabilir.

2. Her Âkîd Taraf, Aracı Kurumun Devletin kanununa göre nafaka taleplerinin normal olarak istinadetmesi gereken beyyineyi, bu beyyinenin kabule şayan olması için ne şekilde arz edilmesi gerektiğini ve bu kanunun vaz'ettiği diğér şartları Genel Sekretere bildirir.

3. Alâkalı bütün belgeler ve icabında bilhassa Aracı Kuruma alacaklı namına hareket etme veya alacaklı namına hareket etmeye ehil bir şahıs tâyin etme yetkisi veren bir vekâletname ile alacaklının ve mümkünse borçlunun birer fotoğrafı nafaka talebi ile beraber sunulmalıdır.

4. Gönderici Makam, Aracı Kurumun devletin kanununun aradığı bütün şartların yerine getirilmiş olması için mümkün olan bütün tedbirleri alır; bu kanunun hükümleri mahfuz kalmak üzere, nafaka talebi aşağıdaki bilgileri ihtiva eder:

a) Alacaklının soyadı, adı, adresi, doğum tarihi, milliyeti ve mesleği ile icabında kanuni mümessilinin soyadı, adı ve adresi;

b) Borçlunun soyadı, adı, doğum tarihi, milliyeti ve mesleği ile alacaklının malûm olduğu ölçüde borçlunun son beş sene içindeki adresleri;

c) Nafaka talebinin mucip sebeplerinin teferuatlı bir izahı ile talebolunan şey ve bilhassa alacaklının ve borçlunun gelir kaynakları ve aile durumuna mütaallik sair alâkalı bilâimle malûmat.

Madde — 4.

Dosyanın intikali

1. Gönderici Makam, talebi gereksiz mütalâa etmedikçe, dosyası borçlunun Devleti tarafından tâyin edilen Aracı Kuruma intikal ettirir.

2. Dosyayı intikal ettirmeden önce, Gönderici Makam gönderilecek evrakın alacaklının Devletin kanununa göre şekil bakımından muntazam olduğuna kanaat getirir.

3. Gönderici Makam, Aracı Kuruma talebin haklı olup olmadığına dair kendi fikrini bildirebilir ve alacaklının adli müzaheret ve masraf muafiyetinden istifade ettirilmesini tavsiye edebilir.

Madde — 5.

Hükümlerin ve diğér adli muamelelerin intikali

1. Gönderici makam, alacaklının talebi üzerine 4 nü maddenin hükümlerine uygun olarak, Âkîd Taraflardan birinin salâhiyetli bir mahkemesinden alacaklı lehine sâdir olan nafaka ile ilgili muvakkat veya nihai her kararı veya diğér her adli muameleyi, lüzumlu ve mümkün olduğu takdirde, bu kararın alınmasına müncer olan duruşmanın zabıt varakası ile birlikte intikâl ettirir.

2. Yukardaki fıkrada bahsedilen kararlar ve adli muameleler 3 nü maddede zikredilen belgelerin yerine geçebilir veya onları tamamlayabilir.

3. 6 ncı maddede öngörülen muhakeme usulü, borçlunun Devletin kanununa göre ya bir tenfiz kararı veya tescil usulü olabilir ya da 1 nci fıkrâ hükümlerine göre intikâl ettirilen karara müstenit yeni bir dâva olabilir.

Madde — 6.**Aracı kurumun görevleri**

1. Aracı kurum, alacaklının verdiği yetki sınırları dâhilinde hareket ederek, alacaklı nafaka nafakanın tahsilini temin için icabeden bütün tedbirleri alır. Bu tedbirler meyanında bilhassa sulh yoluna gider, gerekirse bir nafaka dâvası açar ve takibeder ve nafaka tediyesiyle ilgili her hükmü, emri veya sair adli muameleyi icra ettirir.

2. Aracı Kurum gönderici makama yapılan işlerden daimi surette malûmattar kılar. Eğer bir işlemde bulunamazsa bunun sebeplerini bildirir ve dosyayı gönderici makama iade eder.

3. Anılan dâvalarda ve bunlarla murtabit bütün meselelerde uygulanacak kanun, işbu Sözleşmenin hiçbir hükmü ile bağılı olmaksızın, bilhassa devletler hususi hukuku dalındaki hükümleriyle beraber borçlunun devletinin kanunudur.

Madde — 7.**İstinabe**

İlgili iki Âkîd Tarafın kanunları istinabeyi kabul ettiği hallerde aşağıdaki hükümler uygulanır :

a) Nafaka dâvasına bakan bir mahkeme, tamamlayıcı belgeler ve başka deliller temin etmek için, ya diğer Âkîd Tarafın yetkili mahkemesinden ya da Âkîd Tarafın tayin edeceği başka bir makam veya kurumdan istinabe talebinde bulunabilir.

b) İstinabe talebinde bulunulan makam, Tarafların hazır olabilmesi veya temsil edebilmesi için, istinabenin icra edileceği tarihi ve mahalli ilgili Gönderici Makam ve Aracı Kuruma, aynı zamanda borçluya bildirmeye mecburdur.

c) İstinabe mümkün olan süratle icra edilmelidir. Alındığı tarihten itibaren dört ay zarfında icra edilemezse, istinabede bulunan makama gecikmenin veya icra edilmeyişinin sebepleri bildirilmelidir.

d) İstinabenin icrası hiçbir gûna hare ve masraf tediyesini gerektirmez.

e) Aşağıdaki haller dışında istinabenin icrası reddedilmez :

1. Belgenin sıhhatinin şüpheli olması;
2. İstinabeyi icra edecek Âkîd Tarafın bunu egemenliğine veya güvenliğine hanel getirecek mahiyette bulması.

Madde — 8.**Adli kararların tadili**

Nafaka kararlarının tadiline mütaallik taleplere de bu Sözleşmenin hükümleri uygulanır.

Madde — 9.**Muafiyetler ve kolaylıklar**

1. İşbu Sözleşme altında yapılacak adli muamelelerde nafaka alacaklısı, dâvanın açıldığı memlekette ikâmet eden veya bu memleketin vatandaşı olan alacaklılara tanınan masraf muafiyetinden istifade eder ve onlarla aynı muameleyi görür.

2. Yabancı veya gayri mukim alacaklılar dâva masrafları için teminat akçesi yatırmaya ne de başka türlü bir tediye veya tevdiatta bulunmaya mecbur edilemezler.

3. Gönderici Makamlar ve Aracı Kurumlar bu Sözleşmenin hükümlerine uygun olarak ifa ettikleri hizmetler için hiçbir ücret tahsil edemezler.

Madde — 10.**Paraların transferi**

Harice yapılan para transferlerini kayıtlamış bulunan Âkîd Taraflar, nafaka olarak tahsil edilen paraların ve bu Sözleşmeye müsteniden açılan nafaka dâvaları münasebetiyle yapılmış masrafları karşılamaya mâtuf paraların transferine birinci derecede öncelik tanıyacaktırlar.

Madde — 11.**Federal Devlet**

Federal bir devlette veya basit olmıyan bir devlette aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) İşbu Sözleşmenin federal yasama organının yasama yetkisine giren maddeleri hususunda, federal hükümetin vecibeleri federal devlet olmıyan Tarafların vecibelerinin aynıdır.

b) İşbu Sözleşmenin, federasyon anayasasına göre teşriî tasarrufla bulunmaya mecbur olmıyan federe devlet, vilâyet veya kantonların yasama yetkisine giren maddeleri hususunda, federal hükümet mümkün olan en kısa zamanda ve müspet mütalâası ile birlikte bu maddeleri federe devlet, vilâyet veya kantonların yetkili makamlarının ittilâma sunacaktır.

c) İşbu Sözleşmeye Taraf olan bir Federal Devlet, Genel Sekreter aracılığı ile kendisine intikâl ettirilen başka bir Âkîd Tarafın talebi üzerine, Sözleşmenin her hangi bir hükmü hakkında federasyonda veya federasyonu teşkil eden federe devlet, vilâyet veya kantonlarda mer'î olan mevzuat ve tatbikat hakkında bir izahnemeyi, teşriî veya başka türlü bir tasarrufla bu hükme verilen meriyetin şumulünü de belirterek gönderecektir.

Madde — 12.**Ülke bakımından uygulama**

Onama veya katılma sırasında Âkîd Taraf aksine beyanda bulunmadıkça işbu Sözleşmenin hükümleri, dış münasebetleri bu Âkîd Taraf vasıtasıyla temin edilen muhtariyeti olmıyan, vesayet altındaki ülkelere de şâmil olur veya aynı şartlarla bu ülkelerde de uygulanır. Böyle bir beyanda bulunan her Âkîd Taraf sonradan her hangi bir anda Genel Sekretere haber vermek suretiyle Sözleşmenin uygulanmasını bu ülkelerden birine veya hepsine teşmil edebilir.

Madde — 13.**İmza,onama ve katılma**

1. İşbu Sözleşme 31 Aralık 1956 tarihine kadar Birleşmiş Milletler Teşkilâtı üyesi bütün devletlerin, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı üyesi olmamakla beraber Beynelmîlî Adalet Divanı Statüsüne taraf olan veya Birleşmiş Milletlerin İhtisas Teşekküllerinden birine üye olan devletlerin, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Teşkilâtı üyesi olmamakla beraber Ekonomik ve Sosyal Konsey tarafından Sözleşmeye taraf olmak üzere dâvet edilmiş bütün devletlerin imzalaması için açık kalacaktır.

2. İşbu Sözleşme onaylanacaktır. Onay belgeleri Genel Sekretere tevdi olunacaktır.

3. 1 nci fıkrada zikredilen bütün devletler işbu Sözleşmeye her an katılabilirler. Katılma belgeleri Genel Sekretere tevdi olunacaktır.

Madde — 14.**Yürürlüğe giriş**

1. İşbu Sözleşme üçüncü onay veya katılma belgesinin 13 mü madde hükümlerine uygun olarak tevdi edileceği tarihi takibedecek otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

2. Üçüncü onay veya katılma belgesinin tevdiinden sonra Sözleşmeyi onaylıyacak veya katılacak her devlet için Sözleşme, bu devlet tarafından kendi onay veya katılma belgesinin tevdiini takibeden otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

Madde — 15.

Fesih

1. Her Âkîd Taraf, Genel Sekretere ihbarda bulunmak suretiyle işbu Sözleşmeyi feshedebilecektir. Fesih aynı zamanda 12 nci maddede zikredilen ülkelerden birine veya hepsine uygulanabilecektir.

2. Fesih, ihbarın Genel Sekretere ulaştığı tarihten bir sene sonra tesir icra edecek ve tesir icra etmeye başladığı anda yapılmakta olan işlere müessir olmayacaktır.

Madde — 16.

İhtilâfların halli

Âkîd Taraflar arasında işbu sözleşmenin tefsir ve tatbikine müteallik bir ihtilâf zuhur eder ve başka yollarla halledilemezse beynelmîl Adalet Divanına götürülür. İhtilâfın Divana götürülmesi ya ihtilâfa düşen tarafların kendi aralarında vardıkları hususi bir anlaşmanın ihbarı suretiyle ya da ihtilâfa düşen devletlerden birinin talebatmesi suretiyle olur.

Madde — 17.

İhtirazi kayıtlar

1. İmza, onay veya katılma sırasında bir Devlet işbu sözleşmenin maddelerinden birine bir ihtirazi kayıt koyarsa, Genel Sekreter bu ihtirazi kaydın metnini bu sözleşmeye taraf olan bütün Devletlere ve 13 ncü maddede zikredilen diğer devletlere gönderir. Bu ihtirazi kayıt kabul etmeyen her hangi bir Âkîd Taraf, ihtirazi kayıt metninin gönderildiği tarihten itibaren doksan gün içinde, bu ihtirazi kayıt kabul etmediğini Genel Sekretere bildirebilir ve bu takdirde sözleşme ihtirazi kayıt koyan Devlet ile buna itiraz eden Devlet arasında yürürlüğe girmeyecektir. Sözleşmeye bilâhara katılacak her Devlet, katılma sırasında kabul etmediği ihtirazi kayıtları Genel Sekretere bildirebilir.

2. Bir Âkîd Taraf daha evvel koyduğu bir ihtirazi kayıt heran geri alabilir ve geri aldığı ihtirazi kayıt Genel Sekretere bildirir.

Madde — 18.

Mütekabiliyet

Bir Âkîd Taraf işbu sözleşmenin hükümlerini diğer Âkîd Taraflara karşı ancak kendisinin bu sözleşme ile bağlı olduğu derecede ileri sürebilir ve bu hükümlere binaen hak iddia edebilir.

Madde — 19.

Genel Sekreter tarafından yapılacak bildirimler

1. Genel Sekreter,

- a) 2 nci maddenin 3 ncü fıkrası hükümlerine tevfikân bildirilecek tâyinleri,
- b) 3 ncü maddenin 2 ncü fıkrası hükümlerine tevfikân verilecek bilgileri,
- c) 12 nci madde hükümlerine tevfikân yapılan beyan ve bildirimleri,
- d) 13 ncü madde hükümlerine tevfikân yapılan imza, onay ve katılmaları
- e) 14 ncü maddenin 1 ncü fıkrasına tevfikân sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi,

f) 15 nci maddenin 1 nci fıkrası hükümlerine tevfikan yapılan fesihleri,

g) 17 nci maddenin hükümlerine tevfikan konulan ihtirazi kayıtları ve bu kayıtlara yapılan itirazları,

Birleşmiş Milletler Teşkilâtına üye olan bütün devletlere ve 13 nü maddede zikredilen üye olmayan Devletlere bildirecektir.

2. Genel Sekreter aynı zamanda 20 nci madde gereğince yapılacak tadil taleplerini ve bu taleplere verilecek cevapları da bütün Akıd Taraflara bildirecektir.

Madde — 20.

Tâdil

1. Her hangi bir Akıd Taraf Genel Sekretere bildirmek suretiyle işbu sözleşmenin tadilini her zaman istiyebilecektir.

2. Genel Sekreter bu talebi bütün Akıd Taraflara intikal ettirecek ve onları dört ay içinde tâdil teklifini incelemek üzere bir konferansın toplanmasına taraftar olup olmadıkların kendisine bildirmeye davet edecektir. Eğer Akıd Tarafların çoğunluğu müsbet cevap verecek olursa Genel Sekreter bu konferansı toplayacaktır.

Madde — 21.

Sözleşmenin tevdi ve diller

İngilizce, Çince, İspanyolca, Fransızca ve Rusça metinleri aynı derecede muteber olan işbu sözleşmenin aslı Genel Sekretere tevdi olunacak, o da 13 nü maddede zikredilen bütün Devletlere asına uygun tasdikli suretlerini gönderecektir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	15	461	62	1	4
7	119	609		13	161
8	137	887:889,919: 920,930:933		28	733:735,736, 761:762

I - Gerekçeli 216 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 137 nci Birleşimine, 1478 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 28 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Adalet, Dışişleri ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. :1/120.